

Wandelroute Bodegraven

(tekst : W.J.Kusee website: <http://www.go.to/bodegraven>)

De wandelroute begint bij het NS-station in Bodegraven.

Vanuit het station gaat u de straat in, die haaks op de spoorlijn is gelegen, schuin links tegenover het station (Prins Hendrikstraat).

Op nr.34 van de Prins Hendrikstraat is al direct het kaaspakhuis te zien. In Bodegraven zijn veel van dit soort gebouwen te vinden. Bodegraven is al lang een centrum in de kaashandel, en in dergelijke kaaspakhuisen liggen de kazene rijpen. Op dit moment is het gebouw niet meer als kaaspakhuis in gebruik; er is nu een islamitische slager in gevestigd.

*Na 100 m neemt u de eerste straat rechts, langs het pleintje (Koningstraat).
Aan het eind gaat u linksaf (Julianastraat).*

Aan uw rechterhand vind u op nr.4 weer een voormalig kaaspakhuis. Op dit moment staat het leeg, maar binnenkort wordt het waarschijnlijk bij het Evertshuis gevoegd (zie hierna).

Aan het eind (na de bibliotheek) gaat u rechtsaf (Willemstraat).

Vorbij de bibliotheek vindt u aan uw rechterhand de ingang van het Evertshuis, het cultureel centrum van Bodegraven. Vroeger was hierin het kantoor gevestigd van zaadhandel Turkenburg. Nadat zaadhandel Turkenburg in de jaren '70 gestopt was, werd het pand rond 1990 via een groot legaat van notaris Everts aan de gemeente Bodegraven geschonken. Deze heeft het pand verbouwd tot cultureel centrum. Er worden diverse activiteiten georganiseerd. Op de zolder is het Kaasmuseum gevestigd. Op zaterdag is dit museum geopend. Neem er gerust even een kijkje.

Aan het eind (na de Geref.Kerk) gaat u linksaf (Spoorstraat).

Op de hoek van de Willemstraat en de Spoorstraat is de Gereformeerde Kerk gevestigd. Het gebouw is in 1899 gebouwd. Voor de kerk staat een smeedijzeren hek, dat bij de restauratie in 1999 grondig is gereviseerd. Hiervoor heeft het kerkbestuur de Hugo Kosteijnprijs ontvangen, een prijs die wordt toegekend in het kader van monumenten-restauratie.

Aan het eind gaat u linksaf (Wilhelminastraat).

Bij het volgende kruispunt gaat u rechtdoor (Van Tolstraat).

Het plein midden in het centrum van Bodegraven wordt door echter Bodegravers wel "De Hoek" genoemd. Vroeger kwam de hoofdweg van Utrecht naar Leiden dwars door het dorp, en nam hier een scherpe bocht vanuit de Van Tolstraat naar de brug.

Na ca.200 m gaat u rechtdoor (Overtocht).

Aan uw linkerhand vindt u de RK-kerk (St. Willibrordkerk). Deze neo-gotische kerk uit 1862 is ontworpen door de bekende architect Cuypers. Het had niet veel gescheeld, of de kerk stond er niet meer. In 1982 brak brand uit, waarbij het dak en interieur volledig werden verwoest. Gelukkig is de kerk weer herbouwd.

De Overtocht volgt u naar de molen.

Aan uw rechterhand is de molen "de Arkduif" te vinden. De molen dateert uit 1697; de naam van de molen is pas in 1956 toegekend, na een prijsvraag die door de molenaar was uitgeschreven. De naam Arkduif komt van het bijbelverhaal van Noach en de ark, waar een duif het teken was van het nieuwe leven na de zondvloed. Aan de molen werd het predikaat "brenger van vrede en geluk" toegedacht, vandaar een verwijzing naar dit bijbelse verhaal.

Bij de molen gaat u rechtdoor (Overtocht, later Dammekant) tot buiten de bebouwde kom van Bodegraven. Op een gegeven moment loopt u langs het water van de Oude Rijn.

Aan uw rechterhand is de Oude Rijn te zien. Langs de oever liggen diverse jachtjes afge-meerd; vooral in de zomermaanden is dit een leuk beeld. Net buiten de bebouwde kom is op de Dammekant aan uw linkerhand de oude boerderij Paardenburgh te zien. De exacte bouwdatum van deze boerderij is niet bekend. Wel is bekend, dat ze tenminste van voor 1672 dateert, waarschijnlijk uit de 13e of 14e eeuw. Bij de verwoesting van bodegraven door de Franse troepen in 1672 is de boerderij verbrand, en enkele jaren opnieuw opgebouwd. Kijk goed naar de fraai beschilderde gevelsteen boven de deur.

Bij de verkeerslichten gaat u rechtsaf over de brug (Burg.Crolesbrug) over de Oude Rijn. Aan de andere kant neemt u de trap naar beneden, en volgt u de straat richting centrum (Buitenkerk).

Mensen in een rolstoel nemen niet de trap naar beneden, maar lopen even rechtdoor (langs de drukke verkeersweg) totdat het fietspad beneden uitkomt. Daar gaan zij weer evenwijdig aan de brug-oprit terug naar de onderkant van de trap, en gaan daar linksaf richting centrum (Buitenkerk).

U volgt de Buitenkerk richting centrum (straat gaat over in de Kerkstraat) tot voor de Dorpskerk.

Op de Oude Markt is de Dorpskerk (naam : Sint Galluskerk) te vinden. Deze kerk dateert van kort na 1672 (het rampjaar, waarin het dorp Bodegraven door de Franse troepen werd verwoest). Zelfs eeuwen later was de haat tegen de Fransen nog zo groot, dat in de 18e eeuw de haan (werd gezien als symbool van Frankrijk) op de toren werd vervangen door een leeuw (symbool van Nederland). De toren is in 1883 vernieuwd, de torenspits is bij de restauratie in 1973 nieuw gebouwd. In het koor van de kerk zijn 2 zgn. heliograven te zien, spleten waardoor vroeger leprozen van buitenaf de mis konden volgen.

Voor de Dorpskerk staat een monument in de vorm van een stenen kaas. Dit monument is in 1984 geplaatst in verband met het 100-jarig bestaan van de Bodegraafse kaasmarkt.

Voorbij de dorpskerk gaat u rechtdoor de winkelstraat in (Kerkstraat). Let op, dat is niet de hoofdrijbaan, die naar links draait.

Op sommige plaatsen (zoals b.v. bij huisnr.76) kunt u aan de rechterhand een poort door. U komt uit bij de Oude Rijn. Vroeger stonden op deze plaats enkele kaaspakhuisen; in de jaren '70 zijn deze afgebroken. De straatnamen "Waagpoort" en "Rijnpoort" herinneren nog aan de kaas (bij de Waagpoort was vroeger een van de twee Bodegraafse kaaswagen gevestigd, de Rijnpoort refereert aan de Rijnlandse kaas).

Halverwege het tweede gedeelte van de Kerkstraat is aan de linkerkant de Nutspassage te vinden. Aan het eind hiervan heeft u uitzicht op het nieuwe gemeentehuis van Bodegraven. Op de plaats van de Nutspassage stond vroeger een kleuterschool van de stichting voor "het Nut van 't algemeen". Verder naar achteren ligt de Weeshuisbaan, genoemd naar het weeshuis dat vroeger op deze plaats stond.

De Kerkstraat komt midden in het centrum uit op een wat drukker kruispunt bij de Lutherse Kerk. Ga rechtdoor (Noordstraat).

Op de hoek van de Marktstraat en de Noordstraat is de kerk van de Evangelisch Lutherse gemeente uit Bodegraven te vinden. Kijk ook even naar de zwaan bovenop (het symbool van het Lutherse geloof), en de Lutherroos in de voorgevel. De kerk dateert uit 1872. Tot 1950 stond deze kerk iets verscholen achter de bebouwing. Hij werd immers gebouwd als schuilkerk (het Lutherse geloof werd in vroeger eeuwen weliswaar geduld, maar werd zeker niet gestimuleerd, vandaar de bouw als schuilkerk).

Na enkele tientallen meters bij huisnummer 22 aan de linkerkant even het korte zijstraatje ingaan.

Het straatje aan de linkerkant bij huisnummer 22 heeft niet een officiële naam, maar wordt vaak "De Baan" genoemd. Vroeger was op deze plaats een touwbaan gevestigd.

Loop nog enkele tientallen meters de Noordstraat verder, totdat aan de rechterkant bij huisnummer 11 een kort haventje zichtbaar is.

Aan uw rechterhand is bij nummer 11 van de Noordstraat een haventje te vinden. Dit soort inhammetjes komen wel meer voor in Bodegraven; ze dienden vroeger om schepen te laden met goederen, en vanaf ca.1870 ook kaar vanuit de Bodegraafse kaaspakhuisen.

Ga vervolgens terug (Noordstraat) naar het wat drukker kruispunt bij de Lutherse kerk. Ga in zuidelijke richting naar de brug over de Oude Rijn.

Naast de brug is een sluis te zien in de Oude Rijn. Deze sluis vormt van oudsher de scheiding tussen het waterschap "Woerden" en het hoogheemraadschap "Rijnland". Eigenlijk vormde het vroeger ook een beetje de grens tussen de gewesten Utrecht en Holland (alhoewel deze grens iets meer naar het oosten was gelegen). De sluis is in 2001 grondig gerestaureerd en vooral gemoderniseerd. Tot dat jaar kon men de brugwachter zien, die met handkracht de sluis bediende. Nu is er een volgens de ARBO-wet goedgekeurd brugwachtershuis te vinden.

Ga (direct over de brug) linksaf (Rijnkade).

Langs de Rijnkade liggen diverse schepen en jachtjes aangemeerd. Aan de overkant (de Noordkant) kan men diverse kaaspakhuisen zien. De meeste zijn tegenwoordig omgebouwd tot fraaie woningen en/of appartementsgebouwen.

Na ca. 300 m (bij plattegrond van het dorp) rechtsaf (Korte Nieuwstraat).

Aan de Noordzijde is het hoge gebouw te zien, gebouwd in 1915. Het is een overblijfsel van de vroegere olieslagerij "Phoenix". Later was er de fabriek van Andreon in gevestigd. Het gebouw is het waard als industrieel monument bewaard te worden.

Ga rechtdoor op het kruispunt met de Wilhelminastraat (Nieuwstraat).

In de Nieuwstraat zijn nog diverse kaaspakhuisen te zien. Bijvoorbeeld de huisnummers 11, 35, 37, waar nu appartementen in een verbouwd kaaspakhuis zijn gevestigd, of de huisnummers 30/32, 29, 40/42 of 33A, waar ook vandaag de dag nog een kaaspakhuis in is gevestigd. Kijk even tussendoor de jalouzien van de ramen naar binnen, en zie de vele kazen die er liggen te rijpen. Ook je neus vertelt wel dat er kaas ligt, als de vensters open staan, is de kaas goed te ruiken.

Aan het einde van de Nieuwstraat komt u bij de spoorlijn. Ga rechtsaf (Sporlaan). Na ca. 100 m is het station, en het einde van de wandelroute.

Het station is het derde stationsgebouw van Bodegraven. Het eerste heeft maar enkele jaren bestaan; als gevolg van een slechte fundering zakte het weg in de veengrond. Het tweede gebouw is afgebrand, het huidige gebouw staat er nu al vanaf het begin van de vorige eeuw.